T015 BD VI 201-Q10 Đại Trang Nghiêm Kinh Luận

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

ÑAÏI TRANG NGHIEÂM KINH LUAÄN QUYEÅN 10

CHÖÔNG 55 Neáu ngöôøi naøo khen ngôïi Phaät thì ñöôïc quaû baùo lôùn, ñöôïc moïi ngöôøi cung kính. Theá neân phaûi thaønh taâm cung kính khen ngôïi. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, vaøo thôøi Phaät Ca-dieáp coù moät vò Phaùp sö noùi phaùp cho ñaïi chuùng nghe. ÔÛ tröôùc ñaïi chuùng, vò Phaùp sö aáy khen ngôïi Ñöùc Phaät Ca-dieáp, nhôø nhaân duyeân aáy neân luùc qua ñôøi ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Trong coõi trôøi, coõi ngöôøi vò aáy thöôøng thoï höôûng söï vui söôùng. Sau khi Ñöùc Phaät Thích-ca nhaäp Nieát-baøn moät traêm naêm, vaøo thôøi vua A-du- giaø vò aáy laøm ñaïi Phaùp sö chöùng quaû A-la-haùn coù ñaày ñuû ba minh, saùu thoâng, taùm giaûi thoaùt, töø nôi mieäng thöôøng toûa muøi thôm. ÔÛ caùch vua A-du-giaø khoâng xa, vò Phaùp sö aáy noùi phaùp cho ñaïi chuùng nghe. Muøi thôm trong mieäng ngaøi bay ñeán choã vua A-du-giaø. Vua ngöûi muøi thôm taâm sinh thaéc maéc lieàn nghó raèng: “Coù leõ vò Tyø-kheo kia hoøa caùc muøi thôm ngaäm vaøo mieäng neân coù muøi thôm nhö vaäy”. Nghó roài, vua thöa vôùi vò Tyø- kheo: –Xin thaày haù mieäng ra. Thaày Tyø-kheo haù mieäng thì trong mieäng khoâng coù gì caû. Vua laïi thöa: –Xin thaày suùc mieäng. Vò Tyø-kheo suùc mieäng xong thì trong mieäng vaãn coù muøi thôm. Thaày Tyø-kheo hoûi vua: –Vì sao ñaïi vöông baûo toâi haù mieäng roài suùc mieäng laøm gì? Vua ñaùp: –Vì traãm ngöûi thaáy muøi thôm, trong taâm thaéc maéc neân baûo thaày haù mieäng vaø suùc mieäng. Muøi thôm caøng noàng, chæ coù muøi thôm, trong mieäng khoâng coù gì. Vua noùi: –Xin thaày haõy giaûi thích cho traãm bieát. Thaày Tyø-kheo mæm cöôøi noùi keä: Baäc töï taïi treân ñôøi Seõ giaûi thích ngaøi hieåu Ñoù chaúng phaûi caùc höông Traàm thuûy, hoa laù coïng Cuûa loaïi goã chieân-ñaøn Hoøa hôïp ra theá aáy. Toâi sinh taâm ít coù Neân noùi lôøi nhö vaày Nhôø xöa khen Ca-dieáp Neân ñöôïc muøi thôm aáy. Höông cuûa thôøi Phaät aáy

Khoâng khaùc vôùi höông nay
Ngaøy ñeâm cuõng ñeàu thôm
Khoâng bao giôø döùt tuyeät.

Vua thöa:

–Baïch Ñaïi ñöùc, ngaøi coù ñöôïc muøi thôm naøy bao laâu roài?

Thaày Tyø-kheo ñaùp:

–Toâi ñöôïc ñaõ laâu roài. Xin ñaïi vöông haõy laéng nghe: Thuôû xöa coù Ñöùc Phaät hieäu laø

Ca-dieáp, vaøo thôøi Ñöùc Phaät aáy toâi sieâng naêng tu taäp neân coù ñöôïc muøi thôm naøy.

Nghe xong, vua sinh taâm ít coù, hoûi thaày Tyø-kheo:

–Traãm vaãn chöa hieåu. Xin thaày giaûi thích.

Thaày Tyø-kheo thöa vôùi vua:

–Thöa ñaïi vöông, xin ngaøi doác loøng laéng nghe: Vaøo thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp, toâi laø moät vò Tyø-kheo noùi phaùp, ôû tröôùc ñaïi chuùng, toâi sinh taâm vui möøng khen ngôïi Ñöùc Phaät
Ca-dieáp, noùi keä raèng:
Thaân saéc vaøng röïc rôõ
Vui möøng sinh khen ngôïi
Nhôø söùc phöôùc ñöùc naøy
Heã sinh ñeán nôi naøo
Moãi thaân theo nghieäp naøy
Thöôøng coù muøi thôm aáy,
Thôm hôn Öu-baùt-la
Vaø muøi thôm Chieâm-baëc
Muøi thôm thoaûng khaép nôi
Ai ngöûi ñeàu vui thích
Nhö uoáng nöôùc cam loä
Uoáng hoaøi khoâng chaùn ñuû.
Ñaïi vöông nghe xong, khaép mình noåi oác lieàn noùi nhö vaày:
–OÂi, nhôø khen ngôïi coâng ñöùc Phaät maø ñöôïc phöôùc baùo aáy.
Thaày Tyø-kheo thöa:
–Thöa ñaïi vöông, ngaøi chôù cho raèng quaû naøy ñöôïc baùo nhö theá.
Vò Tyø-kheo lieàn noùi keä:
Tieáng khen vaø phöôùc ñöùc
Saéc löïc vaø an laïc
Ñaõ coù coâng ñöùc naøy
Ngöôøi khoâng keå sang heøn
Oai quang ñaùng yeâu thích
YÙ chí raát roäng lôùn
Lìa ñöôïc caùc loãi aùc
Ñeàu do khen ngôïi Phaät.
Nhöõng phöôùc baùo nhö theá
Hieàn trí môùi noùi ñöôïc
Thoï thaân ñaõ chaám döùt
Ñöôïc daáu veát cam loä.
Ñaïi vöông laïi hoûi thaày Tyø-kheo:
–Baïch Ñaïi ñöùc, khen ngôïi coâng ñöùc Phaät, vieäc aáy nhö theá naøo?
Thaày Tyø-kheo noùi keä:
Toâi ôû trong chuùng khen
Coâng ñöùc thaät cuûa Phaät
Do nhôø nhaân duyeân aáy

Tieáng khen khaép möôøi phöông.
Noùi nghieäp laønh cuûa Phaät
Ñaïi chuùng nghe vui möøng
Hình töôùng ñeàu vui hoøa.
Do tröôùc khen ngôïi Phaät
Nhan saéc coù oai quang
Noùi phaùp ñöôïc heát khoå.
Ñieàu Ñöùc Phaät aáy daïy
Cho nhöõng ngöôøi tu thieän
Taïo caùc nhaân duyeân vui
Ñöôïc quaû baùo an vui.
Theá naøo goïi laø Phaät?
Lôøi noùi coù möôøi löïc
Maø ôû trong ba coõi
Khoâng bò ngöôøi khinh thöôøng,
Huoáng ngöôøi noùi caùc phaùp
Böôùc leân treân phaùp toøa
Khen ngôïi coâng ñöùc Phaät
Haøng phuïc caùc ngoaïi ñaïo.
Nhôø khen coâng ñöùc Phaät
Ñöôïc thaân töôùng toát ñeïp
Lieàn noùi moïi ngöôøi nghe
Chaùnh ñaïo ñaùng öa thích,
Nhôø vaøo nhaân duyeân aáy
Nhö traêng troøn muøa thu
Ñöôïc moïi ngöôøi yeâu thích.
Khen ñöùc thaät cuûa Phaät
Suoát kieáp vaãn khoâng heát
Giaû söû löôõi tieâu tan
Cuõng khoâng ngöng giöõa chöøng
Thöôøng giöõ taâm nhö vaäy
Ñôøi ñôøi sinh nôi naøo
Lôøi noùi ñeàu roõ raøng.
Noùi trí töï nhieân Phaät
Caùc trí tueä theâm lôùn
Nhôø vaøo nhaân duyeân aáy
Sinh ñaâu ñeàu coù trí.
Noùi taát caû theá gian
Ñeàu do nghieäp duyeân taïo

Nghe roài ñöôïc ñieàu laønh,
Do xa lìa ñieàu aùc
Sinh ñaâu, lìa caùc loãi.
Tham saân ngaõ kieán thaûy
Nhö daàu roùt saét noùng
Khoâ caïn heát khoâng coøn
Caùc söï vieäc nhö theá
Nôi naøo khoâng thích yù?
Nhôø muõi teân nhaân duyeân
Toâi phaù cung cuûa ngaøi
Ñaõ noùi roõ cha roài
Suy nghó kheùo noùi meï.
Ñaïi vöông nghe keä xong, lieàn ñöùng daäy chaép tay thöa:
–Ñieàu Ñaïi ñöùc noùi raát nhieäm maàu kheùo nhaäp vaøo taâm traãm.
Vua noùi keä:
Nghe noùi, yù ta hieåu
Quaû khen coâng ñöùc Phaät
Neáu noùi toùm laïi thì
Thöôøng neân khen ngôïi Phaät.
Do nhaân duyeân gì noùi vieäc naøy? Vì ngöôøi noùi phaùp ñöôïc quaû baùo lôùn. Nhöõng ngöôøi noùi phaùp trong ba coõi neân sinh taâm vui möøng.

CHÖÔNG 56

Ngöôøi coù coâng ñöùc lôùn coøn tu khoâng heà bieát moûi meät, huoáng gì ngöôøi khoâng coù phöôùc ñöùc maø laïi bieáng nhaùc, ngaõ maïn.
Toâi töøng nghe:
Thuôû xöa, Toân giaû Ma-ha Ca-dieáp nhaäp vaøo caùc tam-muoäi thieàn ñònh giaûi thoaùt.
Ngaøi muoán laøm cho chuùng sinh tu phöôùc gieo haït gioáng laønh, ñöôïc phöôùc voâ löôïng. Vaøo luùc saùng sôùm, Ngaøi ñaép y Taêng-giaø-leâ do Ñöùc Phaät cho, roài ñi khaát thöïc. Luùc aáy coù ngöôøi troâng thaáy noùi keä:
Taùn thaùn Baäc hôn ngöôøi
Ñaép y cuûa Nhö Lai
Tröôùc trôøi, ngöôøi, taùm boä
Phaät chia toøa cho ngoài.
Ñöùc Phaät cuõng khen ngôïi Toân giaû Ca-dieáp vôùi baøi keä:
Nay thaày tu haïnh laønh
Nhö traêng daàn daàn troøn
Nhö tay vung trong khoâng
Khoâng coù gì chöôùng ngaïi.

Thaân nhö nöôùc saïch trong
Khoâng coù caùc buïi ñaát
Phaät thöôøng ôû tröôùc ngöôøi
Khen ngôïi coâng ñöùc thaày.
Cho ñeán ñôøi vò lai
Luùc Di-laëc thaønh Phaät
Cuõng khen coâng ñöùc thaày
Maø baûo ñaïi chuùng raèng:
Ñaây laø vò ñeä töû
Khoå haïnh cuûa Maâu-ni
Ñuû möôøi hai ñaàu-ñaø
Trong ít muoán bieát ñuû
Ñöôïc goïi laø baäc nhaát.
Ñaây goïi laø Ca-dieáp
Tröôùc trôøi, ngöôøi, taùm boä
Khen ngôïi coâng ñöùc Thaày.
Luùc baáy giôø, töø xa thaáy ngaøi Ca-dieáp ung dung ñi boä, trôøi Ñeá Thích ñang ngöï trong cung ñieän beøn chaép tay cung kính. Phu nhaân cuûa trôøi Ñeá Thích laø Xaù-chi lieàn hoûi:
–Thöa ngaøi, ngaøi ñang thaáy ai maø cung kính nhö vaäy?
Ñeá Thích noùi keä ñaùp:
ÔÛ trong löûa tham duïc
Thöôøng buoäc nieäm ôû tröôùc
Tuy ñöôïc vôï saéc vaøng
Cuøng phoøng taâm khoâng ñaém.
Thaân nöông vaøo thieàn ñònh
Taâm yù cuõng vui söôùng
Vaøo thaønh aáp xoùm laøng
Vì muoán ñi khaát thöïc,
Duøng trí tueä caøy xôùi
Nhoå boû coû xaáu haïi
Ñoù goïi ruoäng phöôùc laønh
Quaû ñöôïc troàng toát töôi.
Nhìn Ñeá Thích vôùi loøng kính troïng, Xaù-chi thöa:
–Ngaøi sang quyù cao toät laïi ôû nôi nhaøn nhaõ maø coøn coù taâm laønh tu phöôùc ñöùc.
Ñeá Thích duøng keä ñaùp:
Nhôø nhaân duyeân boá thí
Ta raát ñöôïc töï taïi

Trôøi, Ngöôøi, A-tu-la
Quyù troïng, toân kính ta.
Ngaøy ñeâm nghó boá thí
Neân ta ñöôïc nhö vaäy
Nhieàu kho taøng nhö theá
Laáy ra ñaày cuûa baùu.
Toân giaû Ca-dieáp vaøo trong caùc hang cuøng ngoõ heûm, thích nhaïân ngöôøi ngheøo khoù boá thí. Luùc aáy, Ñeá Thích hoùa thaønh oâng laõo thôï deät ngheøo naøn, coøn Xaù-chi hoùa laøm baø laõo aên maëc raùch röôùi. Vôï choàng ngoài nghæ beân veä ñöôøng.
Toân giaû thaáy hai vôï choàng ngöôøi kia ngheøo naøn raùch röôùi lieàn nghó: "Treân theá gian khoâng coù ai ngheøo hôn hai ngöôøi naøy", beøn ñeán choã hoï muoán an uûi. OÂng laõo thôï deät voäi
ñöùng daäy caàm laáy baùt cuûa Toân giaû, ñoå thöùc aên Tu-ñaø coõi trôøi vaøo ñaày baùt roài daâng leân
Toân giaû.
Sau khi nhaän thöùc aên, trong taâm Toân giaû thaéc maéc neân noùi keä:
Ngöôøi kia quaù ngheøo naøn
Laïi aên ngon khaùc thöôøng
Vieäc naøy raát ñaùng nghi
Thaät laø vieäc ñieân ñaûo.
Noùi keä xong, Toân giaû laïi nghó: "Baây giôø ta neân hoûi ai? Ta phaûi töï quaùn saùt."
Toân giaû lieàn noùi keä:
Ta laø haït gioáng laønh
Döùt meâ cho ngöôøi khaùc
Trôøi ngöôøi laøm vieäc gì
Ta coøn giaûi thích cho,
Nay ta coù thaéc maéc
Khoâng bieát phaûi hoûi ai?
Noùi keä xong, Toân giaû duøng maét tueä thaáy chính laø trôøi Ñeá Thích, lieàn noùi:
–Hay thay! Ngöôøi thích tu phöôùc duøng moïi caùch ñeå ñöôïc phöôùc baùo toát ñeïp.
Toân giaû noùi keä:
Xaû boû töôùng toân quyù
Hoùa thaønh ngöôøi ngheøo naøn
Giaø yeáu vaø tieàu tuïy
Maëc y phuïc raùch röôùi
Xaû boû cung ñieän trôøi
Giaû döøng nghæ beân ñöôøng.
Noùi keä xong, Toân giaû mæm cöôøi, laïi noùi keä:

Ta muoán ngöôøi voâ phöôùc
Coù ñöôïc phöôùc nghieäp toát
Phöôùc oâng ñaõ ñaày ñuû
Côù sao laïi quaáy nhieãu
Cuùng döôøng ta thöùc aên?
Hôn caû naêm dieäu duïc
Theá Toân laäu ñaõ döùt
Ba ñöôøng aùc cho oâng
Nhöng oâng vaãn tinh taán
Tìm caùch caàu phöôùc nghieäp.
Trôøi Ñeá Thích hieän laïi nguyeân hình, ôû tröôùc moïi ngöôøi ñaûnh leã döôùi chaân Toân giaû roài thöa:
–Baïch Toân giaû, vì sao ngaøi laøm vaäy?
Ñeá Thích lieàn noùi keä:
Toâi thaáy thí ñöôïc baùo
Ñöôïc lôïi ích toát ñeïp
Giuùp nghieäp theâm roäng lôùn
Tín taâm vöõng chaéc hôn
Vì côù gì Ñaïi ñöùc
Ngaên caûn vieäc toâi laøm?
Ñeá Thích laïi noùi keä:
Ngöôøi nghe noùi boá thí
Vaãn coøn boá thí ñöôïc
Huoáng toâi ñöôïc baùo thí
Töï chöùng bieát roõ raøng.
Cha meï vaø baïn thaân
Cöùu giuùp muoán lôïi ích
Khoâng theå baèng boá thí
Döùt boû khoå sinh töû.
Baùo thí nhö hình boùng
Ban an vui khaép nôi
Trong sinh töû nguy nan
Chæ coù thí ñi theo,
Luùc möa gioù laïnh leõo
Chæ thí laøm an laïc
Nhö ñi ñöôøng hieåm xaáu
Haønh trang phaûi ñaày ñuû.
Thí laø chieác xe laønh
An oån khoûi meät moûi

Nôi naïn cöôùp hieåm aùc
Thí chính laø baïn toát.
Thí döùt caùc sôï haõi
Cao toät trong cöùu giuùp
ÔÛ trong choã giaëc thuø
Thí laø thanh kieám beùn.
Thí laø thuoác hay nhaát
Trò laønh caùc beänh naëng
Ñi treân ñaát goà gheà
Duøng thí ñeå laøm gaäy.
Noùi keä xong, Ñeá Thích cuùng döôøng Toân giaû roài trôû veà coõi trôøi.
Do nhaân duyeân gì noùi vieäc naøy? Vì ngöôøi coù trí tueä hieåu roõ quaû baùo cuûa söï boá thí, muoán laøm cho ngöôøi sieâng laøm vieäc phöôùc. Trôøi Ñeá Thích laø ngöôøi coù phöôùc baùo hôn ngöôøi vaãn coøn tu phöôùc, huoáng gì ngöôøi ñôøi laïi khoâng tu boá thí. Ñoái vôùi baäc Thanh vaên maø Ñeá Thích coøn cuùng döôøng, huoáng gì ñoái vôùi Ñöùc Theá Toân.
CHÖÔNG 57 Tuy gieo chuùt ít caên laønh nhöng phaûi caàu thaønh Phaät, vôùi chuùt ít caên laønh maø caàu thaønh Phaät gioáng nhö ñöôïc cam loä. Theá neân phaûi heát loøng caàu thaønh Phaät. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät ngöôøi nhôø naêng löïc nhaân duyeân neân phaùt taâm xuaát gia. Vì muoán

caàu giaûi thoaùt, neân oâng ñeán Taêng phöôøng, gaëp luùc Phaät ñi giaùo hoùa khoâng coù ôû Taêng phöôøng. OÂng ta suy nghó: “Khoâng coù Ñöùc Theá Toân ôû Taêng phöôøng ta neân ñeán choã ngaøi Xaù-lôïi-phaát ñaïi töôùng cuûa chaùnh phaùp”. Baáy giôø, ngaøi Xaù-lôïi-phaát quaùn saùt nhaân duyeân cuûa vò aáy, xem thuôû xöa oâng ta coù chuùt naøo gheùt vieäc aùc, tu caên laønh hay chaêng. Quaùn saùt xong, ngaøi khoâng thaáy coù chuùt ít caên laønh naøo caû; moät ñôøi khoâng coù cho ñeán trong traêm ngaøn ñôøi cuõng khoâng coù caên laønh; laïi thaáy moät kieáp khoâng coù caên laønh cho ñeán traêm ngaøn kieáp cuõng khoâng coù. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi ngöôøi aáy: –Ta khoâng xuaát gia cho oâng. Ngöôøi aáy laïi ñeán choã vò Tyø-kheo khaùc. Thaày Tyø-kheo hoûi: –Vöøa roài oâng xin xuaát gia vôùi ai? OÂng ta thöa: –Baïch Ñaïi ñöùc, con ñeán xin xuaát gia vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát nhöng ngaøi khoâng chòu xuaát gia cho con. Caùc thaày Tyø-kheo noùi: –Toân giaû Xaù-lôïi-phaát khoâng chòu xuaát gia cho oâng, chaéc chaén oâng coù loãi laàm gì roài. Chuùng toâi laøm sao daùm xuaát gia cho oâng? Cöù nhö theá ngöôøi aáy laàn löôït ñeán choã thaày Tyø-kheo naøy roài thaày Tyø-kheo khaùc nhöng khoâng coù vò naøo chòu xuaát gia cho oâng ta. Gioáng nhö ngöôøi beänh, ngöôøi thaày thuoác gioûi ñaõ khoâng chöõa trò ñöôïc thì caùc thaày thuoác taàm thöôøng khaùc khoâng ai chöõa trò ñöôïc. Khoâng ñöôïc toaïi nguyeän, oâng ta ñöùng khoùc tröôùc cöûa Taêng phöôøng vaø noùi: –Sao toâi baïc phöôùc quaù! Khoâng coù ai chòu xuaát gia cho toâi caû. Caû boán giai caáp ñeàu ñöôïc xuaát gia, coøn rieâng toâi gaây ra nghieäp aùc gì maø khoâng ñöôïc xuaát gia? Neáu khoâng ñöôïc xuaát gia chaéc toâi

phaûi cheát. OÂng lieàn noùi keä: Gioáng nhö nöôùc saïch trong Taát caû ñeàu uoáng ñöôïc Duø cho Chieân-ñaø-la Cuõng ñeàu ñöôïc xuaát gia. Trong Phaät phaùp nhö theá Khoâng chòu thaâu nhaän toâi Toâi khoâng ñöôïc toaïi nguyeän Vaäy coøn soáng laøm gì. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân vôùi taâm Töø bi muoán giaùo hoùa ngöôøi aáy. Nhö ngöôøi meï thöông con, nhö boùng rôïp cuûa nuùi Haønh kim che laáp maët trôøi, Ngaøi ñeán cöûa Taêng phöôøng noùi keä: Thaân Nhaát Thieát Chuûng Trí Laáy ñaïi Bi laøm theå Phaät ôû trong ba coõi Tìm ngöôøi ñaùng hoùa ñoä Nhö boø meï tìm con Thöông nhôù maõi khoâng thoâi. Ñöùc Theá Toân thanh tònh voâ caáu nhö hoa sen nôû, caùnh tay saùng röïc, loøng baøn tay coù hình baùnh xe, coù maøng löôùi bao boïc caùc ngoùn tay, Phaät duøng caùnh tay nhieäm maàu naøy

xoa ñaàu oâng ta roài hoûi: –Vì sao oâng khoùc? OÂng ta buoàn baõ thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, con xin xuaát gia nhöng taát caû caùc thaày Tyø-kheo ñeàu khoâng nhaän, do ñoù maø con khoùc. Ñöùc Theá Toân hoûi: –Caùc thaày Tyø-kheo khoâng nhaän hay ai ngaên caûn khoâng cho oâng xuaát gia? Phaät lieàn noùi keä: Ai coù Nhaát thieát trí Maø coøn muoán do döï Nghieäp löïc raát nhoû nhieäm Ai bieát ñöôïc caïn saâu. Nghe keä xong, ngöôøi aáy baïch vôùi Ñöùc Theá Toân: –Baïch Ñöùc Theá Toân, vò ñaïi töôùng trong Phaät phaùp laø Tyø-kheo Xaù-lôïi-phaát coù Trí tueä baäc nhaát khoâng cho con xuaát gia. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân duøng aâm thanh nhö tieáng saám vang an uûi ngöôøi aáy: –Trí löïc cuûa Xaù-lôïi-phaát chaúng theå bieát ñöôïc. Trong voâ löôïng kieáp, ta ñaõ laøm nhöõng haïnh khoå khoù laøm, tu taäp trí tueä. Baây giôø Ta seõ noùi keä cho ngöôi nghe: Ñeä töû Xaù-lôïi-phaát Khoâng phaûi Nhaát Thieát Trí Cuõng khoâng hieåu theå taùnh Khoâng bieát heát trung, haï Hieåu bieát coù haïn cheá Khoâng hieåu ñöôïc saâu xa Khoâng coù trí hieåu bieát Caùc nghieäp baùo nhoû nhieäm. Ñöùc Theá Toân baûo vò aáy: –Giôø ñaây Ta cho pheùp ngöôi xuaát gia trong Phaät phaùp. Ta cho ngöôi ôû trong giaùo phaùp cuûa Ta thöû qua, neáu ngöôi laø ngöôøi coù taâm tin töôûng öa thích thì Ta seõ hoùa ñoä ñuùng phaùp, khoâng ñeå lôõ maát cô hoäi. Ñöùc Theá Toân ñöa caùnh tay meàm maïi toát ñeïp coù hình baùnh xe caàm tay oâng ta daét vaøo trong Taêng phöôøng, ôû tröôùc chuùng Taêng baûo ngaøi Xaù-lôïi-phaát: –Naøy Xaù-lôïi-phaát, vì lyù do gì thaày khoâng cho ngöôøi naøy xuaát gia? Ngaøi Xaù-lôïi-phaát baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, vì con thaáy oâng ta khoâng coù chuùt caên laønh naøo caû. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Xaù-lôïi-phaát, thaày chôù noùi nhö theá. Theá Toân lieàn noùi keä: Ta thaáy caên laønh naøy Thaät laø raát nhoû nhieäm Nhö caùt ñaù trong nuùi Nung chaûy cho ra vaøng. Thieàn ñònh vaø trí tueä Nhö oáng beå, loø reøn

Ta duøng coâng ñöùc thoåi AÉt sinh ra vaøng roøng Ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy Laønh nhoû nhö vaøng kia. Luùc aáy, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát söûa laïi y Uaát-ña-la-taêng, baøy vai beân phaûi, quyø goái chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät Theá Toân noùi keä: Ñaáng hôn heát trong luaän Cuùi xin noùi con nghe Ngoïn ñeøn trí tueä lôùn Xua tan caùc boùng toái Trong bao laâu ngöôøi kia Troàng ñöôïc caên laønh naøy Laøm ñöôïc ruoäng phöôùc naøo Naûy maàm raát mau choùng? Phaät baûo Xaù-lôïi-phaát: –Baây giôø thaày haõy laéng nghe, Ta seõ noùi cho nghe: Nhaân aáy raát nhoû nhieäm, khoâng phaûi caûnh giôùi maø haøng Bích-chi-phaät thaáy

ñöôïc. Thuôû xöa coù moät ngöôøi ngheøo vaøo trong nuùi A-luyeän-nhaõ ñoán cuûi bò coïp uy hieáp. Vì sôï haõi neân oâng ta nieäm "Nam-moâ Phaät ". Nhôø haït gioáng naøy maø ñöôïc nhaân giaûi thoaùt. Ngaøi noùi keä: Chæ thaáy hoï xöng Phaät Cho ñoù laø nhoû nhieäm Nhôø ñoù döùt meù khoå Nhö theá laø toát laønh. Doác loøng quy maïng Phaät Chaéc chaén ñöôïc giaûi thoaùt Ñöôïc quaû gioáng nhö vaäy Thaät khoâng coù ai baèng. Baáy giôø Ñöùc Phaät lieàn ñoä cho ngöôøi aáy xuaát gia. Ñích thaân Ngaøi giaùo hoùa, Tyø-kheo taâm khai ngoä, chöùng ñaéc quaû La-haùn. Do nhaân duyeân naøy cho neân ngöôøi naøo gieo chuùt ít caên laønh ñoái vôùi Ñöùc Theá Toân cuõng ñöôïc voâ löôïng quaû baùo, huoáng gì laø xaây döïng hình töôïng thaùp mieáu.

CHÖÔNG 58 Ngöôøi naøo caên laønh ñaõ chín muoài thì ñöôïc quaû giaûi thoaùt. Do ñoù neân tu ñieàu laønh. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, khi Ñöùc Theá Toân coøn hoïc ñaïo, laøm Boà-taùt, Ngaøi khoå haïnh trong saùu naêm, moãi ngaøy chæ aên moät haït meø, moät haït gaïo nhöng khoâng ñaït ñöôïc keát quaû gì, cuõng khoâng ñöôïc lôïi ích gì. Vì khoâng ñaït ñöôïc keát quaû gì neân Boà-taùt beøn aên chaùo söõa ngon. Luùc aáy, naêm ngöôøi baïn hoûi Boà-taùt: –Thöa Ngaøi, tröôùc ñaây Ngaøi tu khoå haïnh coøn khoâng ñaït ñöôïc keát quaû gì, huoáng gì

baây giôø aên chaùo söõa maø ñaéc ñaïo sao?

Noùi xong, hoï lieàn boû ñi, ñeán thaønh Ba-la-naïi.

Sau khi thaønh Phaät, Ñöùc Theá Toân suy nghó: "Ta neân hoùa ñoä chuùng sinh naøo tröôùc?"

Ngaøi laïi nghó: "Chæ coù naêm vò aáy coù nhaân duyeân ñaéc ñaïo, hoï coù aân nghóa vôùi Ta". Nghó roài, Ñöùc Theá Toân ñeán thaønh Ba-la-naïi, tôùi choã naêm vò aáy noùi keä:

Vôùi oai quang toát ñeïp
Khaép thaân ñeàu trang nghieâm
Ñi moät mình töôùng haûo
Saùng choùi ñaày oai ñöùc,
Maét hôn traâu ñaàu ñaøn
Ngöïc roäng, thaân saùng röïc
Dung nghi raát xinh ñeïp
Ñi nhö voi ñaàu ñaøn
Böôùc töøng böôùc khoan thai,
Vieäc laøm ñaõ laøm xong
Trí haïnh ñaõ ñaày ñuû
Trí saâu laø maõo trôøi
Luïa giaûi thoaùt buoäc ñaàu
Toân quyù trong loaøi ngöôøi
Vua Phaùp luaân treân heát.
Coõi trôøi troåi kyõ nhaïc

Theo haàu caû tröôùc sau
Duø caùc vua maïnh meõ
Coù xe giaù, boán binh
Vaây quanh khoâng baèng Phaät.
Ñi moät mình khaép coõi
Ví nhö vua Chuyeån luaân
Caùc xe, ngöïa, voi, binh
Maõo trôøi raát toát ñeïp
Loïng luïa che ôû treân
Nhö vua Ñaïi Chuyeån luaân
Caùc phöôùc lôïi ñaày ñuû
Khoâng trang nghieâm baèng Phaät.
Toát ñeïp hôn vua kia
Töôùng baäc nhaát ai baèng
Oai ñöùc hôn caùc Thaùnh
Chuùng sinh thaáy dung nghi
Saùng choùi hôn maët trôøi
Ngöôøi, thuù, caùc chim muoâng
Chieâm ngöôõng thaân töôùng Phaät
Ñang ñi, chaïy cuõng döøng.
Thaáy Ñöùc Phaät töôùng maïo saùng choùi, oai ñöùc ñaày ñuû, trí ñöùc veïn toaøn, khoâng gioáng nhö tröôùc kia, caû naêm vò chöa bieát laø ai thì moät vò noùi keä hoûi boán vò kia:
Ai phaùt ra aùnh saùng
Soi chieáu khaép nuùi röøng
Gioáng nhö nhieàu maët trôøi
Töø döôùi ñaát moïc leân
Löôùi aùnh saùng ñaày khaép
Chieáu soi khaép taát caû,
Nhö ngoâi laàu vaøng roøng
Ca-sa phuû leân treân,
Laïi gioáng nhö luyeän vaøng
Chaûy tan khaép treân ñaát.
Caùc thuù ôû ñaát lieàn
Vaø caùc traâu ñaàu ñaøn
Höôu nai vaø chim thoû
Thaáy Phaät ñeàu ñöùng laïi
Ñang aên coû thì nhaû
Nhìn chaêm khoâng chôùp maét,

Chim coâng xoøe ñoâi caùnh
Gioáng nhö voøng sen xanh
Khi aáy khoâng buoâng lung
Ñeàu vui muùa vôùi nhau
Vui veû hoùt tieáng hay.
Khi Phaät ñi treân ñöôøng
Taát caû loaøi chuùng sinh
Maét taâm ñeàu thích quaùn
Bò saéc Phaät haáp daãn
Töï nhieân chaïy ñeán nhìn.
Khi Phaät ñi treân ñöôøng
Ai sôø daáu chaân Phaät
Vui caû baûy ngaøy ñeâm
Theo ñaïo haïnh hôn heát
Trong saùng khoâng xao ñoäng
Thaân theå raát meàm maïi
Böôùc nheï khoâng chaïm ñaát
Ñi boä khoâng moûi meät.
Moät vò khaùc laïi noùi vôùi boán vò kia:
Toâi thaáy töôùng maïo aáy
Trong loøng cuõng thaéc maéc
Laø oai quang cuûa ai?
Saùng choùi hôn maët trôøi
Do töôùng saùng choùi kia
Nuùi röøng ñeàu maøu vaøng.
Thaáy Ñöùc Phaät ñeán gaàn, naêm vò beøn noùi vôùi nhau:
–Ñaây chính laø ngöôøi thanh nieân doøng hoï Thích ñaõ boû neáp soáng khoå haïnh trôû veà nuoâi döôõng thaân mình baèng duïc laïc. OÂng ta ñaõ boû neáp soáng khoå haïnh maø coøn ñeán gaëp chuùng ta.
Hoï noùi keä:
Chuùng ta chôù ñöùng daäy
Cuõng ñöøng coù kính leã
Neân ôû xa chæ choã
Roài baûo oâng ta ngoài.
Ñöùc Phaät ñi ñeán nôi, luùc aáy boãng döng caû naêm vò töï ñöùng daäy vaø noùi keä:
Maët nhö traêng troøn ñaày
Thaáy Ngaøi chôït ñöùng daäy
Ví nhö bieån caû kia

Traêng troøn thì nöôùc daâng.
Chuùng ta töï ñöùng daäy
Nhö ngöôøi bò keùo leân
Ñaây do oai Ñöùc Phaät
Töï nhieân khieán nhö vaäy.
Nhö coät côø Ñeá Thích
Trôøi khaùc ñeán khoâng ñöùng
Khi trôøi Ñeá Thích ñeán
Töï nhieân noù ñöùng thaúng,
Chuùng ta cuõng nhö vaäy
Phaät ñeán töï nhieân ñöùng
Nhö daàu chaâm vaøo löûa
Löûa chaùy nhanh phöøng phöït
Chuùng ta thaáy Phaät ñöùc
Ñöùng daäy nhanh hôn löûa.
Voâ soá kieáp ñeán nay
Beû gaõy caùc kieâu maïn
Ñöôïc moïi ngöôøi toân troïng
Thaày toå vaø cha meï
Loaøi trôøi vaø loaøi ngöôøi
Caùc Quyû, Roàng, Daï-xoa
Neáu coù ai thaáy Phaät
Taát caû ñeàu kính leã.
Ngöôøi trí ñaâm thaéc maéc
Phaûi neân kheùo phaân bieät
Neáu Phaät ñöa chaân xuoáng
Ñaát töø treân haï xuoáng
Caùc nuùi nhö coû nheï
Thaáy Phaät ñeàu nghieâng ñoäng.
Naêm vò thaáy Ñöùc Phaät thì cuøng ñöùng daäy, ñeán ñoùn röôùc. Ngöôøi thì oâm baùt, ngöôøi traûi ñoà ngoài, ngöôøi laáy nöôùc; ngöôøi thì röûa chaân cho Ngaøi vaø noùi keä:
Naêm ngöôøi gaëp Thieän Theä
Thaáy Phaät raát oai ñöùc
Taâm caû taâm ñeàu vui
Khoâng coøn giöõ lôøi höùa
Chaäu röûa tay ba chaân
Nhìn kyõ sôï nuùi lôû
Ñeàu thoï phaùp khoâng noùi

Möôøi phaàn cuõng ñöôïc nöûa.
Nghe keä, Ñöùc Theá Toân mæm cöôøi baûo hoï:
–Caùc vò laø ngöôøi si meâ, taïi sao laïi boû lôøi höùa vôùi nhau?
Sau khi Ñöùc Phaät ngoài, hoï cung kính ñöùng haàu vaø noùi nhö vaày:
–Thöa Ngaøi Cuø-ñaøm coù maïng soáng böøng trí tueä, Phaät laø ngöôøi coù taâm Töø khoâng coù yù thöông gheùt.
Ñöùc Phaät noùi keä:
Nay Ta ñaõ ñaéc ñaïo
Lau saïch caùc buïi nhô
Caùc vò chôù xem thöôøng
Neân ñöùng daäy cung kính.
Ví nhö duøng buøn goã
Ñeå ñaép thaønh töôïng Phaät
Khi chöa ñaép xong thì
Ñaïp döôùi chaân ñeå ñeõo
Khi ñaõ ñaép xong roài
Thì höông hoa kính leã.
Caùc vò cuõng phaûi neân
Ñöøng xem Ta nhö baïn
Maø neân cung kính Ta
Khoâng neân sinh khinh maïn.
Khen ngôïi cuõng khoâng möøng
Maéng nhieác cuõng khoâng giaän
Ta thöông xoùt caùc vò
Muoán giuùp cho giaûi thoaùt
Ñeå ñöôïc vui vaéng laëng
Ñöôïc caùc vieäc lôïi ích.
Caùc si aùi, giaän töùc
Ñeàu töï coù töôùng maïo
Cheâ bai noùi lôøi aùc
Nhö boâi tro vaøo gheû.
Nay Ta ñaõ giaùc ngoä
Goïi Ta laø Cuø-ñaøm
Ta khoâng coøn thöông, gheùt
Neân sinh taâm cung kính
Chôù buoâng ra nhöõng lôøi
Huûy baùng cheâ bai ngöôøi.
Duø nghe Ñöùc Theá Toân noùi nhö theá nhöng naêm vò aáy vaãn coøn cho Ñöùc Theá Toân chöa chöùng ñöôïc quaû vò Giaùc ngoä neân noùi keä:

Tröôùc Ngaøi tu khoå haïnh
Coøn chöa ñöôïc Giaùc ngoä
Nay chìm ñaém trong buøn
Laøm sao ngoä ñaïo ñöôïc?
Ví nhö boû thuyeàn lôùn
Maø vaùc cuïc ñaù to
Muoán vöôït qua soâng hieåm
Laøm sao coù theå ñöôïc?
Bieát taâm nieäm cuûa naêm vò coøn dính maéc khoå haïnh, cho ñoù laø Chaùnh ñaïo. Phaät lieàn daïy raèng döùt boû naêm duïc chính laø Chaùnh ñaïo vaø cho raèng boû loái tu khoå haïnh cuõng laø
Chaùnh ñaïo, Ngaøi daïy phaûi boû taát caû hai beân laø khoâng quaù khoå haïnh, cuõng khoâng quaù höôûng thoï naêm thöù duïc laïc. Ngaøi noùi veà phaùp Trung ñaïo, laày taâm töø laøm ñaàu. Phaät noùi keä ñaùp:
Chæ ngöôøi trí döùt ñöôïc
Chöôùng Voâ trí ngu si
Theá neân caàn trí tueä
Ñeå giöõ gìn thaân maïng.
Coù maïng, ñöôïc trí tueä
Giöôøng ñeäm, y phuïc thaûy
AÊn uoáng vaø thuoác thang
Duøng noù giöõ thaân maïng
Khoâng coù nhöõng thöù naøy
Thì thaân maïng phaûi cheát.
Duøng noù giöõ thaân maïng
Neân giöõ vöõng giôùi caám
Giöõ giôùi ñöôïc ñònh, tueä
Tu khoå haïnh khoâng ñöôïc,
Phaùp nhòn ñoùi khoâng aên
Chaéc chaén khoâng ñöôïc ñaïo
Thaân cheát thì maïng maát
Maïng maát, thaân khoâng coøn.
Huûy giôùi, khoâng thieàn ñònh
Khoâng thieàn thì khoâng trí
Vì theá neân giöõ maïng
Cuõng giöõ gìn giôùi caám.
Nhôø giöõ gìn giôùi caám
Ñöôïc thieàn ñònh, trí tueä
Cho neân phaûi döùt boû
Khoå naõo haïi phaùp thaân

Cuõng döùt boû naêm duïc
Khoâng ñaém saâu duïc laïc.
Neáu meâ ñaém tham duïc
Laø huûy phaïm giôùi caám
Laïi nuoâi lôùn aùi duïc
Ngu si ñaém khoå haïnh.
Töï thích phaùp khoâng aên
Hoaëc aên caùc coû laù
Naèm treân tro, gai nhoïn
Haïi thaân maïng nhö theá
Khoâng theå ñöôïc ñònh tueä.
Vì theá, theo Trung ñaïo
Nöông nhôø phaùp nhö theá
Khoâng chìm trong buøn duïc
Cuõng khoâng laøm khoå thaân.
Coù trí kheùo phaân bieät
Hai loãi laàm nhö theá
Nhö traêng moïi ngöôøi thích,
ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy
Tham duïc chìm buøn nhô
Nhieàu ngöôøi bò cheát chìm
Khoå haïnh ñoát thaân taâm
Khoâng traùnh khoûi hoïa aáy
Döùt boû hai beân naøy
Trung ñaïo ñeán Nieát-baøn.
Baáy giôø ngaøi Kieàu-traàn-nhö laø ngöôøi coù maïng soáng baèng trí tueä,... hieåu ñöôïc lôøi
Ñöùc Phaät daïy, muoán döùt boû caùc keát söû, khen ngôïi lôøi Ñöùc Phaät daïy laø phaùp laønh chaân chaùnh ngay thaúng, lieàn noùi keä:
Neáu soáng vôùi trí tueä
Daây si töï nhieân môû
Do vì caùc nghóa naøy
Khoå thaân thì voâ ích.
Neáu coù giôùi, ñònh, tueä
Seõ ñaït ñöôïc daáu ñaïo
Ví nhö ngöôøi giöõ thaân
Muoán dieät caùc loãi aùc.
Neân giöõ taâm nhö vaäy
Vì caùc yù nghóa naøy

Khoâng neân boû y phuïc
AÊn uoáng vaø ñoà naèm
Cuõng khoâng sinh öa ñaém
Ñoái vôùi caùc vaät naøy.
Cuûi löûa vaø ñoáng tuyeát
Caùc vò neân lìa boû
Nöôùng mình treân ñoáng löûa
Vaø soáng caïnh beân tuyeát
Caû hai neân chaám döùt
Khoâng neân haønh trì nöõa.
Thaáy Kieàu-traàn-nhö hieåu roõ vieäc naøy, Phaät khen laønh thay vaø Ngaøi noùi keä:
Uoáng aên vaø thuoác men
Phoøng nhaø, ñoà naèm thaûy
Ngöôøi yeâu meán thaân maïng
Vieäc aên uoáng ñuùng thôøi,
Vôùi caùc thöùc aên ngon
Khoâng neân sinh ñaém nhieãm
Khoâng hoaøn toaøn lìa boû.
Ví nhö ñoáng löûa lôùn
Theå taùnh laø ñoát chaùy
Ngöôøi trí duøng tuøy luùc
Sinh caùc thöù lôïi ích
Nhöng khoâng bò ñoát chaùy.
Ñaït ñöôïc vaên tueä roài, muoán ñi vaøo tö tueä, Toân giaû Kieàu-traàn-nhö suy nghó giaây laâu, beøn baïch Phaät:
–Baïch Ñöùc Theá Toân, boû aên uoáng vaø caùc nhaïc cuï khoâng phaûi laø tu ñaïo phaùp sao?
Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä:
Phaät baûo Kieàu-traàn-nhö
Taâm thaày neân tin Ta
Neáu coù gì thaéc maéc
Neân thöa hoûi vieäc aáy
Thaày neân phaù röøng nghi
Ta ñoát baèng löûa trí.
Nghe Ñöùc Phaät noùi nhö vaäy, Kieàu-traàn-nhö heát söùc vui möøng, neùt maët hôùn hôû, lieàn baïch Phaät:
–Baïch Ñöùc Theá Toân, cuùi xin Ngaøi cho pheùp con ñöôïc neâu leân nhöõng ñieàu thaéc maéc.
Kieàu-traàn-nhö lieàn noùi keä:

Chaùn aùc, caûm thaáy ñuû

Khoå haïnh raát laø khoù

Boû khoå haïnh khoù naøy

Maø meâ ñaém naêm duïc

Thì laøm sao Tyø-kheo

Döùt boû ñöôïc tham duïc?

Ñöùc Theá Toân baûo Kieàu-traàn-nhö:

–OÂng quaùn khoå Thaùnh ñeá seõ thoaùt ñöôïc sinh töû.

Kieàu-traàn-nhö ñöùng daäy khoûi choã ngoài chaép tay höôùng veà Ñöùc Phaät thöa:

–Baïch Ñöùc Theá Toân, con vaãn chöa hieåu! Cuùi xin Ngaøi duøng phöông phaùp naøo giaûi thích ñeå con ñöôïc hieåu. Vì sao muoán giaûi thoaùt phaûi quaùn khoå Thaùnh ñeá?

Thaáy Kieàu-traàn-nhö ñaõ ñöôïc Vaên, Tö tueä, nay ñuùng luùc noùi phaùp Tu tueä, Ñöùc Phaät lieàn noùi kinh Chuyeån Phaùp Luaân. Ngaøi baûo caùc Tyø-kheo:

–Khoå Thaùnh ñeá naøy tröôùc ñaây chöa töøng nghe. Ta chöùng ñöôïc chaùnh quaùn nhaõn trí minh giaùc… nhö trong kinh Chuyeån Phaùp Luaân coù noùi roäng.

Hoûi raèng:

–Phaät noùi phaùp cho Kieàu-traàn-nhö nghe taïi sao Phaät töï noùi phaùp do mình chöùng ñaéc?

Ñaùp:

–Vì ñeå noùi leân phaùp Voâ sö töï ngoä.

Hoûi:

–Vì sao Ñöùc Phaät laïi noùi phaùp tröôùc kia chöa töøng nghe?

Ñaùp:

–Vì döùt boû caùc thaéc maéc cuûa Kieàu-traàn-nhö. Nghe phaùp vôùi A-lan-ca-lan, Uaát-ñaàulam-phaát… maø ñöôïc hieåu, vì döùt boû ñöôïc thaéc maéc nhö theá cho neân noùi: “Tröôùc kia ta chöa töøng nghe.” Nhö nay chæ baøy roõ raøng, hieän laøm naêng löïc cuûa mình maø noùi phaùp

Trung ñaïo. Neáu coù ngöôøi naøo tu ñöôïc Trung ñaïo thì khoâng caàn nghe ngöôøi khaùc noùi maø vaãn hieåu ñöôïc nghóa cuûa Chaân ñeá.

Ñöùc Phaät chæ baøy phaùp Töù ñeá. A-nhaõ Kieàu-traàn-nhö theo ñoù thaáy ñöôïc Chaân ñeá, thuaän theo Trung ñaïo thaáy ñöôïc boán Chaân ñeá, lieàn chöùng ñaïo quaû, vui möøng ñeán rôi leä, ñöùng daäy khoûi choã ngoài, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài noùi keä:

Nhö beänh daïi, muït nhoït

Bò saâu doøi ruùc ræa

Thaày thuoác trò baèng daàu

Chaúng nhöõng khoâng bieát aân

Laïi coøn maéng thaày thuoác.

Phaät duøng daàu thieàn ñònh

Naáu vôùi trí oai ñöùc
Gieát boû saâu keát söû
Con bò voâ minh che
Khoâng bieát laøm lôïi mình
Vì ñaïi Bi töï ñeán
Traùi laïi coøn xuùc naõo.
Taát caû caùc trôøi thaûy
Coøn neân phaûi cuùng döôøng
Baäc töï taïi vôùi phaùp.
Nay cho con saùm hoái
Tröôùc con cho khoå haïnh
Ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng
Do ngu si laøm môø
Che laáp maát taâm naøy.
Nay, con nghe Ngaøi daïy
Muoán xeù maøng voâ minh
Nay môùi chaân thaät bieát
Nhòn ñoùi laø phaùp taø.
Theá Toân daïy theá gian
Höôùng veà ñaïo giaûi thoaùt
Luaän ngoaïi ñaïo nghóa heïp
Chaûi chuoát caùc ngoân töø
Lôøi noùi ra toát ñeïp
Gian xaûo vaø doái traù
Löøa gaït caû theá gian
Ngu si töï troùi buoäc
Lôøi noùi Thieän Theä roäng
Saùng suûa ai cuõng hieåu.
Taïi sao Ñöùc Phaät noùi vieäc naøy? Vì muoán giuùp cho naêm vò Tyø-kheo döùt boû chaáp hai
beân maø tu haønh Trung ñaïo, ñeå thaáy roõ Chaân ñeá, chöùng ñaéc ñaïo quaû.

CHÖÔNG 59 Chuùng sinh gaây ra nghieäp naøo thì phaûi chòu quaû baùo cuûa nghieäp aáy. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät ngöôøi ngheøo nghó nhö vaày: “Ta neân ñeán ñeàn thôø trôøi caàu xin trong ñôøi naøy ñöôïc nhieàu tieàn taøi cuûa baùu”. Nghó roài, oâng ta noùi vôùi ngöôøi em: –Naøy em, em haõy sieâng naêng laøm ruoäng cho toát ñeå kieám soáng, ñöøng ñeå cho gia ñình phaûi thieáu thoán! Roài oâng ta daãn ngöôøi em ñeán ruoäng chæ cho bieát choã naøy coù theå troàng meø, choã kia ñeå troàng luùa, choã noï ñeå troàng ñaäu, troàng baép. Höôùng daãn cho em xong, oâng ta ñi ñeán ñeàn thôø trôøi laøm ñeä töû vò Thieân thaàn, toå chöùc hoäi teá trôøi thaät lôùn, cuùng döôøng höông hoa, toâ buøn theâm döôùi maët ñaát roài ngaøy

ñeâm leã baùi caàu xin aân phöôùc, mong ñôøi naøy ñöôïc theâm nhieàu taøi saûn. Baáy giôø, vò Thieân thaàn nghó nhö vaày: “Ta phaûi quaùn xeùt coi ngöôøi ngheøo kia ôû ñôøi tröôùc coù gieo nhaân duyeân coâng ñöùc boá thí hay khoâng? Neáu coù chuùt ít nhaân duyeân thì ta seõ baøy caùch ñeå oâng ta ñöôïc lôïi ích”. Quaùn xong, khoâng thaáy oâng ta coù chuùt nhaân duyeân boá thí naøo caû, vò Thieân thaàn laïi nghó: “OÂng ta khoâng coù chuùt nhaân duyeân naøo caû, nay laïi tha thieát caàu xin ta, chæ uoång coâng khoå nhoïc chöù khoâng coù lôïi ích, roài ñaây seõ oaùn ta”, neân lieàn hoùa laøm ngöôøi em ñi ñeán ñeàn thôø. Baáy giôø ngöôøi anh baûo: –Taïi sao em khoâng lo troàng troït laïi ñeán ñaây laøm gì? Ngöôøi em hoùa thaân thöa: –Thöa anh, em cuõng muoán ñeán caàu xin Thieân thaàn vui loøng ban cho côm aùo. Em duø khoâng troàng troït gì caû nhöng nhôø naêng löïc Thieân thaàn, trong ruoäng töi nhieân coù ñaày ñuû luùa baép! Ngöôøi anh traùch em: –Em aø, ñaâu coù thöûa ruoäng naøo khoâng gieo haït maø hy voïng ñöôïc thu hoaïch! OÂng lieàn noùi keä: Trong boán bieån, ñaát lieàn Cho ñeán khaép moïi nôi Ñaâu coù vieäc khoâng troàng Maø thu hoaïch quaû traùi! Baáy giôø, ngöôøi em do Thieân thaàn hoùa hieän thaät thaø thöa vôùi anh mình: –Thöa anh, ôû theá gian heã ai khoâng gieo haït thì khoâng gaët quaû phaûi khoâng? Ngöôøi anh ñaùp: –Thaät ñuùng nhö vaäy! Neáu khoâng gieo haït thì khoâng ñöôïc quaû. Luùc aáy, vò Thieân thaàn kia hieän laïi nguyeân hình, roài noùi keä: Nay, chính oâng töi noùi Khoâng troàng khoâng gaët quaû Ñôøi tröôùc khoâng nhaân thí Nay laøm sao ñöôïc quaû?

Duø oâng chòu khoå nhoïc
Nhòn aên cuùng döôøng ta
Luoáng töi mình khoå nhoïc
Laïi coøn quaáy nhieãu ta.
Do ñaâu sai söû oâng
Hieän coù vieäc lôïi ích?
Neáu muoán ñöôïc cuûa baùu
Vôï con vaø quyeán thuoäc
Phaûi giöõ gìn thaân, mieäng
Maø laøm vieäc boá thí
Khoâng gieo maø thu hoaïch
Thì trôøi vaø traêng sao
Khoâng neân soi theá gian
Do soi saùng theá gian
Neân bieát do nghieäp duyeân.
Trong caùc trôøi treân trôøi
Cuõng ñeàu khaùc nhau caû
Phöôùc nhieàu, oai ñöùc lôùn
Phöôùc ít, oai ñöùc keùm.
Cho neân bieát theá gian

Taát caû ñeàu do nghieäp
Boá thí ñöôïc giaøu coù
Giöõ giôùi sinh coõi trôøi.
Neáu khoâng coù boá thí
Oai ñöùc ñeàu toån giaûm
Ñònh, tueä ñöôïc giaûi thoaùt
Quaû baùo ba thöù naøy
Lôøi do Phaät ñaõ daïy.
Gioáng naøy ñeàu laø nhaân
Khoâng neân nhieãu loaïn ta
Theá neân phaûi tu nghieäp
Ñeå caàu caùc quaû laønh.

CHÖÔNG 60 Gieo haït ñöôïc quaû, chaúng phaûi nhôø vaøo naêng löïc cuûa ñieàm laønh naøo caû. Vì vaäy khoâng neân meâ ñaém caùc ñieàm laønh. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, coù moät thaày Tyø-kheo ñeán nhaø ngöôøi ñaøn-vieät. Baáy giôø, ngöôøi ñaøn-vieät sau khi ñaùnh raêng vaø suùc mieäng xong, boâi ngöu hoaøng leân traùn, caàm tuø vaø ñoäi leân ñænh ñaàu, caàm quaû Tyø-laëc giô leân cao, cung kính ñaët ngay treân traùn. Thaày Tyø-kheo thaáy vaäy beøn hoûi: –Vì sao ñaøn-vieät laøm nhöõng vieäc nhö vaäy? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa:

–Toâi laøm ñieàm laønh. Thaày Tyø-kheo laïi hoûi: –Ñaøn-vieät laøm ñieàm laønh coù phöôùc lôïi gì? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Laø coâng ñöùc lôùn, baây giôø thaày haõy thöû xem! Ñieàu goïi laø ñieàm laønh coù coâng naêng laøm cho ngöôøi cheát khoâng cheát, ngöôøi bò roi voït giam caàm ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt. Thaày Tyø-kheo mæm cöôøi roài noùi: –Neáu ñieàm laønh ñöôïc nhö theá thì raát toát! Nhöng ñieàm laønh naøy töø ñaâu ñeán, xuaát xöù töø choã naøo? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Chaát ngöu hoaøng naøy laáy töø trong tim vaø phoåi con boø. Thaày Tyø-kheo hoûi: –Neáu chaát ngöu hoaøng ñem laïi ñieàu laønh thì taïi sao con boø laïi bò ngöôøi ta duøng daây xoû muõi baét caøy, keùo xe coøn ñaùnh baèng roi, ñaâm baèng duøi, ñaùnh ñaäp ñuû moïi caùch, duø ñoùi khaùt meät moûi vaãn phaûi caøy keùo khoâng ñöôïc ngöøng nghæ? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Thaät coù vieäc aáy! Thaày Tyø-kheo hoûi: –Con boø coù chaát ngöu hoaøng coøn khoâng töï cöùu ñöôïc mình, phaûi chòu khoå nhö vaäy thì laøm sao coù khaû naêng ñem laïi ñieàm laønh cho oâng? Thaày Tyø-kheo lieàn noùi keä: Ngöu hoaøng ôû trong tim Khoâng theå töï cöùu giuùp Huoáng gì laø chuùt ít Ñöôïc boâi leân da traùn Laøm sao maø giuùp ñöôïc OÂng neân kheùo xem xeùt. Luùc aáy, duø suy nghó raát laâu nhöng ngöôøi ñaøn-vieät vaãn im laëng khoâng traû lôøi ñöôïc. Thaày Tyø-kheo laïi hoûi: –Ñaây goïi laø vaät gì maø traéng nhö naém tuyeát vaø laøm baèng caùi gì maø phaûi ngaâm baèng nöôùc, thoåi môùi ra tieáng? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Noù laø con oác soáng ôû döôùi bieån. Thaày Tyø-kheo hoûi: –OÂng noùi con oác ñoù töø ngoaøi bieån troâi daït vaøo ñaát lieàn, bò phôi naéng khoå sôû nhieàu ngaøy roài môùi cheát phaûi khoâng? Ngöôøi ñaøn-vieät thöa: –Thaät ñuùng nhö vaäy! Thaày Tyø-kheo noùi: –Neáu nhö theá thì noù khoâng phaûi laø ñieàm laønh

roài! Vò Tyø-kheo noùi keä: Ruoät, voû oác cuøng sinh Ngaøy ñeâm ôû trong voû Ñeán khi ruoät bò cheát

Voû khoâng theå cöùu ñöôïc,
Huoáng oâng caàm choác laùt
Maø laø ñieàm laønh sao?
Laønh thay! Vieäc nhö vaäy
OÂng phaûi neân phaân bieät
Nay vì lyù do gì
Ñi vaøo ñöôøng si meâ?

Ngöôøi ñaøn-vieät cuùi ñaàu im laëng suy nghó nhöng khoâng traû lôøi ñöôïc. Thaày Tyøkheo nghó: "Döôøng nhö ngöôøi ñaøn-vieät kia saép hieåu, ta neân hoûi tieáp", roài hoûi ngöôøi ñaøn-vieät:

–Ngöôøi ñôøi goïi vieân hoan hyû ñoù laø vaät gì?

Ngöôøi ñaøn-vieät thöa:

–Ñoù laø quaû Tyø-laëc.

Thaày Tyø-kheo hoûi:

–Quaû Tyø-laëc laø loaïi quaû ôû treân caây maø luùc haùi, ngöôøi ta neùm ñaù ñeå quaû vaø caønh ñeàu rôi xuoáng, do ñoù quaû vaø caønh laù ñeàu bò daäp coù ñuùng khoâng?

Ngöôøi ñaøn-vieät thöa:

–Thaät ñuùng nhö vaäy!

Thaày Tyø-kheo hoûi:

–Neáu ñuùng nhö vaäy thì taïi sao oâng caàm noù, laïi mong ñöôïc ñieàm laønh?

Vò Tyø-kheo lieàn noùi keä:

Quaû naøy soáng nhôø caây
Khoâng theå töï soáng ñöôïc
Khi coù ngöôøi haùi quaû
Caønh laù gaõy ruïng theo,
Nhaët laïi ñeå laøm cuûi
Khoâ thì duøng ñeå chuïm
Noù khoâng töï cöùu ñöôïc
Laøm sao giuùp cho oâng?

Nghe nhöõng caâu hoûi naøy, ngöôøi ñaøn-vieät khoâng ñoái ñaùp ñöôïc neân thöa vôùi

Tyø-kheo:

–Baïch Ñaïi ñöùc, nhö nhöõng caâu ngaøi ñaõ hoûi thì ñoù thaät khoâng phaûi laø caùc ñieàm laønh! Con coù ñieàu thaéc maéc, cuùi xin ngaøi giaûi thích cho con ñöôïc hieåu.

Thaày Tyø-kheo ñaùp:

–OÂng cöù vieäc hoûi, toâi seõ giaûi thích.

Luùc aáy ngöôøi ñaøn-vieät duøng keä hoûi:
Caùc Thaàn tieân thuôû xöa
Ñeàu noùi laø ñieàm laønh
Nhöng thaät söï quaùn saùt
Ñeàu khoâng coù vieäc laønh
Laøm sao truyeàn nhau laøm
Noùi böøa coù ñieàm laønh
Vì nhöõng lyù do gì?
Xin giaûi thích con hieåu!
Thaày Tyø-kheo giaûi ñaùp cho ngöôøi ñaøn-vieät:
–Taát caû nhöõng kieán thöùc naûy sinh ñeàu coù lyù do goác gaùc.
Thaày Tyø-kheo lieàn noùi keä:
Thuôû xöa, vaøo kieáp ñaàu
Taát caû chöa coù duïc
Veà sau duïc phaùt khôûi
Lìa duïc, vaøo röøng saâu.
Ngöôøi tham duïc ôû röøng
Sau naøy ñi veà nhaø
Noùi nhöõng lôøi nhö vaày:
Voâ duïc, khoâng vôï con
Khoâng ñöôïc sinh coõi trôøi.
Nhieàu ngöôøi noùi lôøi naøy
Cho lôøi ñoù laø thaät
Do tin lôøi noùi aáy
Neân tìm caàu ngöôøi nöõ.
Vieäc duïc ñaõ lan roäng
Thay nhau töï trang nghieâm
Laïi doái gaït laãn nhau
Roài laïi sinh kieâu maïn.
Ngöôøi kieâu maïn laãy löøng
Cho duïc laø xinh ñeïp
Soaïn saùch ñieàm laønh naøy
Bò moïi ngöôøi, cheâ traùch:
Taïi sao nhö phuï nöõ
Laïi trang ñieåm nhö vaäy?
Ngöôøi kia noùi doái raèng:
Toâi môùi laøm ñieàm laønh
Chaúng phaûi töï toâ chuoác
Ngöu hoaøng, voû, quaû thaûy

Ñeàu laø vaät trang ñieåm
Vì nhöõng lyù do naøy
Ñieàm laønh caøng theâm nhieàu.
Moãi nhaân duyeân sinh khôûi
Do phuï nöõ trang ñieåm
Ngöôøi ngu, taâm kieâu maïn
Cho thaät laø ñieàm laønh.
Nghe keä xong, ngöôøi ñaøn-vieät noåi oác khaép mình, lieàn noùi keä:
Ngöôøi neân gaàn baïn toát
Khen ngôïi ñaáng Tröôïng phu
Bôûi vì baäc Thaùnh kia
Kheùo phaân bieät toát xaáu.
Theá neân phaûi thuaän theo
ÔÛ trong caùc theá giôùi
Lôøi Phaät ñeàu chaân thaät.
Khoâng caàu choã hay dôû
Cuõng khoâng coù hôn thua
Lôøi noùi coù nhaân duyeân
Moãi vieäc coù nguoàn goác
Nay con cuõng hieåu roõ
Phöôùc nghieäp laø ñieàm laønh
AÙc nghieäp laø ñieàm döõ
Laønh cuøng vôùi khoâng laønh
Ñeàu töø nhaân duyeân quaû.
Thaày Tyø-kheo baûo ngöôøi ñaøn-vieät:
–Laønh thay! Laønh thay! OÂng laø baäc Tröôïng phu kheùo leùo, bieát Chaùnh ñaïo!
Thaày Tyø-kheo noùi keä:
Taát caû caùc theá gian
Ñeàu do nghieäp thieän, aùc
Thieän, aùc ñoïa naêm ñöôøng
Nghieäp giöõ maïng chuùng sinh.
Nghieäp duyeân taïo ngaøy thaùng
Möôøi laêm ngaøy ñaàu thaùng
Möôøi laêm ngaøy cuoái thaùng
Nghieäp aùc tuy nhoû nhieäm
Goïi laø nöûa thaùng cuoái
Nghieäp laønh laø nöûa ñaàu
Do nghieäp goïi nöûa ñaàu
Do nghieäp maø phaân bieät

Cho neân coù ñaàu, cuoái.
Nhöõng ngöôøi coù phöôùc nghieäp
Khoâng toát cuõng thaønh toát
Gioáng nhö nuùi Tu-di
Ñaàu, cuoái ñeàu maøu vaøng.
Nhöõng ngöôøi khoâng phöôùc nghieäp
Ñieàm laønh cuõng thaønh döõ
Gioáng nhö nöôùc bieån caû
Toát, xaáu ñeàu vò maën.
Taát caû caùc theá gian
Ñeàu coù töø nghieäp duyeân
Cho neân ngöôøi hieåu bieát
Neân döùt boû nghieäp aùc
Boû taø vaïy laø laønh
Sieâng naêng tu nghieäp laønh,
Gioáng nhö ngöôøi laøm ruoäng
Caøy caáy treân ñaát laønh
Neáu khoâng gieo haït gioáng
Maø thu hoaïch keát quaû
Ñoù môùi goïi ñieàm laønh!
Taïi sao noùi laø phaûi thöôøng sieâng naêng nghe phaùp? Vì nghe phaùp coù coâng naêng dieät tröø ngu si, taâm coù khaû naêng phaân bieät roõ raøng nhöõng ñieàu thieän aùc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.